

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי
 מערכת: 073-249-0403
 sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
254

גליון זה הוקדש

לעילוי נשמת הבה"ח אברהם בנימין בינוש כץ ז"ל בן יבלחט"א הגה"ח ר' ישראל אריה הי"ו
גלב"ע י"ב אב תשס"ו הונצח ע"י אחיו שיחיו
ת.נ.צ.ב.ה.

מתרפאת מכתובתה, ובארץ ישראל עשו הקזת דם כרפואה שאין לה קצבה.

רבי יוחנן נתן עצה לקרוביו שיקצצו עם הרופא שיקבל עליו רפואתה עולמית בכך וכך, כדי שלא יהיו חייבים ברפואתה מאחר שיש לה קצבה, וסבר שמשום 'מבשרך לא תתעלם' מותר לעשות עצמו כעורכי הדיינים, ולבסוף התחרט, שאדם חשוב אין לו לעשות כן.

משנה . אף שלא כתב לה תנאי כתובה 'בנין דכרין דיהוון ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקוהון דעם אחוהון', וכן 'בגן נוקבין דיהוין ליכי מינאי יהוין יתבן בביתי ומיתזגן מנכסי עד דתלקחון לגוברין', וכן 'את תהא יתבא בביתי ומיתזגא מנכסי כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי' כאנשי ירושלים וגליל, או כאנשי יהודה שהיו כותבים 'עד שירצו היורשים ליתן לך כתובתך' - חייב, שהוא תנאי בית דין.

הטעם שתיקנו כתובת בנין דכרין - שנאמר 'קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים', והרי אין בידו לתת בתו לאיש, אלא בהכרח כוונת הכתוב היא שילבישנה ויכסנה, ויתן לה נדוניה, כדי שישאו אותה.

שיעור נדוניה שיכתוב לבתו - עד עישור בנכסיו.

בניה יורשים גם שיעור כתובתה של מנה מאתיים ותוספת כתובה שכתב לה בעלה, שאם לא כן ימנע האב מלהרבות לה נדוניה מאחר שהוא מקפיד מלהוריש משלו לבני בתו, ומ"מ יורשים כתובתה גם אם לא כתב לה אביה נדוניה, משום שלא פלוג רבנן מאחר שרוב כתובות יש בהם נדוניה. לא היה לה ממנו בן אלא בת - אין היא יורשת נדוניית אמה כשיש לו בנים מאשה אחרת, שלשון התנאי כתובה הוא 'בנין דכרין ירתון', ומשום שכנחלה עשוה חכמים, ואין בת יורשת בין הבנים, ואפילו אם אין לו בנים מאשה אחרת רק בנות גם לא תיקנו שלא פלוג רבנן.

אין גובים כתובת בנין דכרין ממטלטלים, שתיקנו חכמים כדין הכתובה שנגבית מקרקע, וכן אין גובים מנכסים משועבדים, שעשוה חכמים כירושה. ובאופן שלא נשאר מותר דינר יתר על כתובות אימם חולקים הכל בשווה - שבמקום שנעקרת ירושה מדאורייתא לא תיקנו חכמים.

כתובות דף נ"ג . יום א' פרשת שופטים ר"ח אלול תשפ"ב

קח שותפות בהוראת קבע וחלק בהפצת סיכומי הדף היומי - 'מחודדים' לזכות וסניגור ליום הדין

דף נ"ג - ע"א

שמואל אמר לרב יהודה שלא יהיה בנוכח בשעה שאב

כתובות דף נ"ב . יום שב"ק ר"ח פרשת ראה ל' אב תשפ"ב

דף נ"ב - ע"א

ממזרת או נתינה הנשואה לישראל שנשבת - פטור מלפדות, שלא שייך בה תנאי כתובה שאם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאינתו.

אלמנה הנשואה לכהן גדול שנשבת - לאבוי חייב לפדותה, שהרי השתעבד לה בתנאי כתובה שאם תשבה 'אהדרינך למדינתך', לרבא פטור, שלא השתעבד אלא כשנאסרה עליו מחמת השביה, אבל אם היא אסורה עליו מחמת דבר אחר לא השתעבד.

ישראל המדיר את אשתו מליהנות לו ונשבת - לרבי אליעזר פודה ונותן לה כתובתה, שסובר שיש לילך אחר שעת חלות התנאי, ואז יכול לקיים להשיבה לו להיות אשתו, לרבי יהושע אם הדירה ולבסוף נשבת נותן לה כתובתה ואינו פודה, שסובר שיש לילך אחר הסוף וכעת אינו יכול לקיים התנאי ששייבנה להיות אשתו, שהרי נאסרה עליו מחמת הנדר. אבל אם נשבת ואחר כך הדירה חייב לפדותה, שיבא להערים ולהדיר כדי להפטר מלפדות.

כהן המדיר את אשתו: לאבוי - בין לרבי אליעזר ובין לרבי יהושע חייב לפדותה, שבין אם הולכים אחר שעת התנאי ובין אם הולכים אחר הסוף אפשר לקיים התנאי של 'אהדרינך למדינתך'. לרבא - לרבי יהושע ההולך אחר הסוף אינו חייב לפדותה, שלא השתעבד אלא כשנאסרה עליו מחמת השביה, אבל אם היא אסורה עליו מחמת דבר אחר לא השתעבד.

נשבת בחיי בעלה ואח"כ מת בעלה - י"א שאם נודע לו בחיי שנשבת ונתחייב בפדיונה היורשים חייבים לפדותה, ולהלכה היורשים פטורים, שאי אפשר לקיים התנאי של 'אותבינך לאינתו'.

דף נ"ב - ע"ב

נשבת והיו מבקשים ממנו עד כפול י' בדמיה או עד כפול י' בכתובתה - לת"ק פעם ראשונה פודה, מכאן ואילך אין צריך לפדותה אפילו בכדי דמיה, שלא תקנו חכמים אלא פדיון אחד. לרשב"ג - אין פודים את השבויים יותר מכדי דמיהם מפני תיקון העולם, וכן אינו חייב לפדותה אם מבקשים יותר מכתובתה, שלא יהא תנאי כתובה שהיא טפל חמור מן העיקר.

אלמנה הגיזונת מנכסי יתומים וצריכה רפואה - לת"ק הרי היא כמזונות, ששניהם צורך חיים. לרשב"ג - דווקא רפואה שאין לה קצבה היא כמזונות, שדומה למזונות שאין להם קצבה, אבל רפואה שיש לה קצבה שאינה חולה תמיד

או דווקא כתובה אין לה משום שתקנת כתובה היא כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה ואנוסה בין כך אינו יכול להוציאה, אבל תנאי כתובה יש לה.

לשון הכתובה 'את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי כל ימי מיגר אלמנותיך', בביתי - ולא בביתך, ולכן אם אין לו בית אלא צריך קטן יכולים היורשים לומר לה לכי מאתנו, ומזונות - לרב יוסף חייבים לזונה שם, למר ברב אשי פטורים, ואין הלכה כדבריו.

תבעו אלמנה להינשא ונתפייסה - אין לה מזונות, שאין זה 'מיגר ארמלותיך'. **לא התפייסה** מחמת כבוד בעלה - יש לה מזונות, מחמת שאין בני האדם הגונים - אין לה מזונות.

כיחלה ופירכסה - אין לה מזונות, שגילתה דעתה שלא מחמת כבוד בעלה מתעכבת מלהינשא. **זינתה** - נחלקו אם אומרים שיצר אנסה ויש לה מזונות. והלכה - כל זמן שלא תבעה כתובתה בבית דין, או מכרה, משכנה, עשתה כתובתה אפותיקי לאחר אפילו שלא בבית דין - יש לה מזונות.

אנשי ירושלים וגליל היו כותבים 'את תהא יתבא וכו' כל ימי מיגר אלמנותיך', אנשי יהודה היו כותבים 'עד שירצו היורשים ליתן לך כתובתך', לרב הלכה כאנשי יהודה, וכן נהגו בבבל וכל הכרכים הסמוכים לה, **לשמואל** הלכה כאנשי גליל, וכן נהגו בנהרדעא וכל הכרכים הסמוכים לה, וכן אם היא מבבל ונישאת לאחד מנהרדעא, וכן נהגו בכל מקום שמודדים התבואה במידת קב של נהרדעא.

בגדים שעל האלמנה - לרב שמין לפירעון כתובתה בשעת גבייתה, **לשמואל** אין שמין, והלכה כרב.

אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו אין לגזבר בכסות אשתו ובניו, ובבגדים שצבע עבורם אף שלא לבשו עדיין, ולא בסנדלים שלקח בשבילם. והיינו גם לרב הסובר ששמין לאלמנה מה שעליה, שרק כל זמן שהיא תחתיו הקנה אותם לה ולא לאחר מיתתו.

שכיר (לקיט) הגר בבית בעל הבית ונתן לו בגדים - נחלקו רב ושמואל אם כשיוצא ממנו שם אותן בגדים בשכרו, ומחלוקת אמוראים האם רב ושמואל סוברים בזה כפי שסברו באלמנה, או שכל אחד הפך שיטתו בזה.

שכיב מרע שציווה שיתנו נדוניה לבתו, וקצובים היו תכשיטי הבנות, והוזלו - הריווח שייך ליתומים, ואין צריכים ליתן לה כפי השיווי של יום הצוואה.

דף נ"ד - ע"ב

שכיב מרע שאמר ארבע מאות זוז מייני יהיה משועבד לנדוניית בתי, ונתתיקר היין - הריווח שייך ליתומים.

רבי יוחנן נתן עצה לקרוביו שאשת אביהם הרבתה לאכול, שייחד אביהם קרקע למזונותיה בצוואת שכיב מרע, ששוב אינה יכולה לגבות משאר הנכסים (כדין הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא שאבדה כתובתה, ולרבי יוסי אם קבלה עליה אע"פ שלא כתב לה. ולפירוש שני: שהוא כמחלק נכסיו על פיו ונתן שאר נכסיו לבניו, שאין האשה גובה ממשועבדים). וחלק עליו ריש לקיש, שאם אמר קרקע זו למזונותיך ריבה לה מזונות שיהיה לה מזונות מרווחים. לרבי אבהו אליבא דרבי יוחנן - אמר 'למזונות' ריבה לה, 'במזונות' קצץ ופרע לה חוב המזונות, ואין לה משאר נכסים.

הדרן עלך נערה שנתפתתה

פרק חמישי - אף על פי

משנה . אף על פי ששיעור כתובה לבתולה הוא מאתיים ולא למנה מנה יכול להוסיף, ולא אסרו מחשש בושא למי שאין לו.

נתארמלה או נתגרשה - לת"ק בין מן האירוסין בין מן הנישואין גובה עיקר ותוספת כתובה, **לרבי אליעזר בן עזריה** - מן הנישואין גובה את הכל, מן האירוסין גובה רק עיקר כתובה, שלא כתב לה תוספת אלא על מנת לכונסה.

מעביר נחלה מן הראוי לרשת, ואפילו אם מעביר מבן רע לבן טוב, שאי אפשר לדעת איזה בנים יהיה לו, אבל כשכותב נדוניה לבת מותר, משום מצוה 'את בנותיכם תנו לאנשים'.

יהודה בר מרימר לא רצה להיכנס עם רב פפא בשעה שאבא סוראה כתב נדוניה לבתו שנשאת לבן רב פפא, שאף שמצוה היא מכל מקום אין כופים על זה ובכניסתו לשם ככפיה הוא שירבה לפסוק לכבודו, וכפאו רב פפא להיכנס, וישב ושתק, וסבר אבא סוראה ששותק משום שכועס שאין הנדוניה הוגנת בעיניו, עד שכתב כל נכסיו, אמר לו יהודה שאם היה נוטל ממנו עצה לא היה צריך לכתוב כל כך, ורצה לחזור ואמר לו יהודה שלא יחזור מדיבורו.

מוכרת כתובתה לאחרים או לבעלה - בניה יורשים נדונייתה, ואין אומרים שהוקל בעיניה למכור כתובתה ולהפסיד בניה, משום שהייתה אנוסה מחמת מעות. מחלה כתובתה לבעלה - אין להם כתובת בנין דכרין, כיון שכתובתה קלה בעיניה להפסיד לבניה.

אשה שהלך בעלה למדינת הים ונשאת על פי עד אחד המעיד שמת בעלה, וחזר בעלה, שדינה תצא מזה ומזה ואין בניה מזה ומזה יורשים כתובת בנין דכרין, אף שהיתה אנוסה להינשא ולא מחמת שהוקל כתובתה בעיניה - משום שקנסוה חכמים על כך שלא בדקה קודם שנשאת אם מת בעלה.

מוחלת כתובתה לבעלה - אין לה מזונות, שתנאי כתובה ככתובה.

אשתו ארוסה - לא אונן, ולא מיטמא לה, וכן היא לא אוננת, ולא מטמאה לו, מתה אינו יורשה, מת הוא גובה כתובתה, אבל מתה היא אין לה דין כתובה, שחייב הכתובה הוא רק כמו ככתוב בה 'לכשתנשאי לאחר תטלי הכתוב לך', ואינו חייב בקבורתה.

דף נ"ג - ע"ב

יתומות ניזונות מנכסי האב עד בגרות או עד הנישואין, המוקדם מביניהם, ונחלקו בארוסות קודם בגרות.

קטנה יתומה שהשיאוה אחיה ומיאנה בבעלה וחזרה אצלם - נחלקו ת"ק ורבי יהודה אם יש לה מזונות מן האחים.

יתומה שהיא אלמנה וגרושה מן האירוסין ושומרת יבם - יש לה מזונות מן האחים.

הכונס את יבמתו וילדה לו בת, ומת - איבעיא אם יש לה מזונות מנכסי אביה, שכיון שכתובת היבמה הוא על נכסי בעלה הראשון ולא על היבם גם תנאי כתובה אינם על נכסיו, או כיון שאם אין לה מבעלה הראשון תיקנו לה מנכסי היבם כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, גם תנאי כתובה על נכסיו.

כתובות דף נ"ד . יום ב' פרשת שופטים
ב' אלול תשפ"ב

דף נ"ד - ע"א

יתומה בת שניה לעריות - איבעיא אם יש לה מזונות מנכסי אביה, כיון שקנסו לאמה שלא יהא לה כתובה ותנאי כתובה, או שרק את אמה שעברה על איסור קנסו, ולא את בתה.

בת ארוסה - איבעיא אם יש לה מזונות, וכגון שכתב כתובה לארוסתו, וכן לסובר שחכמים תקנו לארוסה כתובה, והספק הוא האם יש לה גם תנאי כתובה, או כיון שחכמים לא תקנו לכתוב שטר כתובה עד הנישואין אין לה תנאי כתובה.

בת אנוסה - איבעיא אם יש לה מזונות, והיינו לשיטת חכמים שאין כתובה לאנוסה, האם גם תנאי כתובה אין לה,

ואם אמר הפרשתי מעשרותיו, ונמצא שלא הוצרך הלוקח להפריש - סומך עליו, הואיל ודמאי חיובו מדרבנן האמינו חכמים במקום הפסד, לחכמים אינו נאמן, ופסק רבי נתן כרבי שמעון שזורי.

מתנת שכיב מרע שכתב בה קנין - לרב אומדים דעתו שרצה ליתן לה כח מתנת בריא - שאם עמד מחולי אינו יכול לחזור בו, וגם כח מתנת שכיב מרע - שיכול להקנות לו בה גם חובות מה שאין בריא יכול לעשות כן, שאין מטבע נקנה חליפין אלא אגב קרקע. לשמואל - שמא לא גמר להקנות אלא בשטר, וכדרך מתנת שכיב מרע שקונה רק לאחר מיתה, וכיון שאין שטר קונה לאחר מיתה לא קנה כלל.

כתובות דף נ"ו. יום ד' פרשת שופטים ד' אלול תשפ"ב

דף נ"ו - ע"א

נחלקו האמוראים האם הלכה כרבי אלעזר בן עזריה, שאם מת הבעל או נתגרשה מן האירוסין גובה רק עיקר כתובה, שלא כתב התוספת אלא על מנת לכונסה, ונמנו וגמרו בני הישיבה שהלכה כדבריו.

נכנסה לחופה ומת קודם ביאה - איבעיא אם חיבת חופה קונה או חיבת ביאה קונה, ואם תמצא לומר שחיבת חופה קונה יש להסתפק בכנסה לחופה ופירסה נדה, האם צריך חופה הראוי לביאה.

הפורע מקצת חובו - לרבי יהודה יכתוב שטר אחר על הסכום הנשאר, ולא יכתוב שובר שהלווה צריך לשומרו מן העכברים, לרבי יוסי יכתוב שובר ולא יכתוב שטר אחר, שבכך יפסיד המלווה השעבוד מזמן השטר הראשון.

לרבי יהודה אפשר לפחות עיקר הכתובה על ידי שכותבת לו שובר שקיבלה מקצת כתובתה, אף שבכל חוב סובר רבי יהודה שאין כותבים שובר: לרבי ירמיה - שמדובר בכתב השובר בתוך הכתובה. לאביי - רק ללווה שפרע שטרו חשש רבי יהודה שלא יצטרך לשמור השובר מעכברים, אבל בכתובה שבאמת לא פרע הבעל לא חשש, ואם לא ישמור שוברו הוא מפסיד את עצמו.

האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה - לרבי מאיר מקודשת ותנאו בטל, שמתנה על מה שכתוב בתורה, לרבי יהודה בדבר שבממון תנאו קיים.

דף נ"ו - ע"ב

אף שלרבי יהודה המתנה על מה שכתוב בתורה בדבר שבממון תנאו קיים מודה רבי יהודה שאי אפשר להתנות לפחות מן הכתובה (רק ע"י מחילה בכתיבת שובר) - שסובר שכתובה דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אף שלעניין פירות סובר שיכולה להסתלק מהם - משום שלא לכל יש פירות. ואע"פ שבדמאי לא עשו חיזוק והאמינו חמר המעיד על פירות חברו ולא חשו לגומלים - לאביי משום שדמאי הוא ספק דרבנן, לרבא בדמאי הקילו משום שרוב עמי הארץ מעשרים.

לרבי מאיר כל הפוחת מעיקר הכתובה תנאו בטל וגובה כל כתובתה, שלשיטתו כתובה דאורייתא והרי זה מתנה על מה שכתוב בתורה, ואע"כ בעילתו בעילת זנות - משום שלא סמכה דעתה בשעת ביאה.

אין מייחדים מטלטלים לכתובה, מפני תיקון העולם שמא יאבדו או יפחתו דמיהן, ואם קיבל עליו אחריות אם יאבדו מותר, לרבי יוסי אף אם קיבל עליו אחריות אסור, מפני שאין דמיהם קצובים עולמית ולפעמים מוזילים.

לפחות מעיקר כתובה - לרבי יהודה מותר על ידי שכותבת שובר שהתקבלה, לרבי מאיר כל הפוחת בעילתו בעילת זנות.

ממה ששינינו במשנה שאם רצה להוסיף אפילו מאה מנה על עיקר כתובה יוסיף, משמע שתוספת כתובה ותנאי כתובה דינם כדין הכתובה עצמה: א-ב. אם מוכרת או מוחלת כתובתה היינו גם התוספת. ג. המורדת שפוחתים מכתובתה אף מהתוספת פוחתים. ד. פוגמת, שאינה פורעת השאר אלא בשבועה. ה. תובעת אין לה מזונות אף אם תבעה רק התוספת. ו. עוברת על דת שאין לה כתובה, גם תוספת אין לה. ז. אינה נוטלת כתובה ותוספת משבח הנכסים לאחר מיתה. ח. הצריכה להישבע ליטול עיקר כתובה (כגון הנפרעת שלא בפניו, עד אחד מעידה שהיא פרועה, הנפרעת מנכסים משועבדים ומנכסי יתומים) גם על התוספת צריכה להישבע. ט. שביעית אינה משמטת עיקר ותוספת. י. כתב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה עיקר ותוספת כתובה. יא-יב. נגבית רק מקרקע ומזיבורית כעיקר. יג. כל זמן שהיא בבית אביה כ"ה שנים ולא תבעה כתובתה אבדה עיקר וגם תוספת. יד. בנין דיכרין יורשים עיקר ותוספת.

כתובות דף נ"ה. יום ג' פרשת שופטים ג' אלול תשפ"ב

דף נ"ה - ע"א

כתובת בנין דכרין - לפומבדיתא אינה נגבית ממשועבדים, שהיא כירושה, ולבני מתא מחסיא נגבית ממשועבדים, כמתנה. ולהלכה - אינה נגבית.

ייחד מטלטלים לכתובת אשתו ומת והם בעין - נוטלת בלי בשבועה, הגם שהבא להיפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה, היינו משום שחוששים שהתפיס לו האב צררי, וכאן היינו צררי שהתפיס. ואם נאבדו ובא לגבות מן הקרקע שכל נכסיו אחראים לכתובתה - לבני מחסיא בשבועה, לפומבדיתא בלי שבועה, שאין חוששים שהתפיס לה אחרים, וכן הלכה.

ייחד לה קרקע לכתובתה וציין ד' מצריה, ומת - נפרעת בלא שבועה, שאין חוששים שהתפיס לה צררי. ציין רק מצר אחד - לפומבדיתא בלא שבועה, לבני מתא מחסיא בשבועה, שהרי זה כאילו לא ייחד ויש חשש צררי, ולהלכה - בלא שבועה.

אמר לעדים כתבו וחתמו מתנת קרקע ותנו לו, אם קנו מידו - כיון שסתם קנין לכתובה עומד אינם צריכים לשאלו אם עדיין עומד בדיבורו. לא קנו - לפומבדיתא אין צריכים לשאלו, לבני מתא מחסיא צריכים לשאלו, שמא חזר בו, וכן הלכה.

רב ורבי נתן נחלקו אם הלכה כרבי אלעזר בן עזריה שאין גובים תוספת כתובה אלא מן הנישואין, ושניהם הולכים אחר אומד הדעת, והסובר שהלכה כרבי אלעזר בן עריה - אומדים דעתו שלא כתב לה תוספת אלא משום חיבת ביאה, והסובר שאין הלכה כמותו - אומדים שכתב לה כן משום קריבות הדעת שיש כבר משעת אירוסין.

המפרש והיוצא בשיירה ואומר כתבו גט לאשתי, אף על פי שלא אמר תנו הרי אלו יכתבו ויתנו, שמחמת טרדתו לא הספיק לגמור דבריו, לרבי שמעון שזורי אף הגוסס, שאומדן דעתו שלא אמר כתבו אלא כדי שיתנו, ופסק רבי נתן כדבריו.

דף נ"ה - ע"ב

תרומת מעשר של דמאי שחזרה לתוך חולין - לרבי שמעון שזורי שואל לעם הארץ שלקח ממנו הפירות,

לרבי יוסי רשאי לפחות מעיקר הכתובה דרך תנאי, ושלא כרבי יהודה שהתיר רק דרך מחילה בשובר.

כתובות דף נ"ז. יום ה' פרשת שופטים

ה' אלול תשפ"ב

לזכות והצלחת משה בן מרים לאה וזוגתו רבקה פייגה בת פריידא רחל לברכה וסיעתא דשמיא בכל מעשי ידיהם

דף נ"ז - ע"א

נאבדה כתובתה - לרבי מאיר אסור להשהותה אף על פי שיש לה כתובה מתנאי בית דין, כיון שלא סמכה דעתה, שחוששת שמא כשאתבענו יאמר פרעתי, ובעילתו בעילת זנות, לחכמים משהה אדם את אשתו שתיים ושלש שנים בלא כתובה. והלכה כרבי מאיר בגזירותיו.

אופן מחלוקת רבי יהודה ורבי יוסי אם יכולה למחול כתובתה בעל פה דרך תנאי או דווקא בכתיבת שובר: לרבי אבהו אליבא דרב דימי - מתחילת חופה עד תחילת ביאה, אבל משבא עליה מודה רבי יוסי שאין בדבריה כלום אחר שכבר זכתה, וצריכה לכתוב שובר. לרבי אבהו אליבא דרבין - נחלקו מתחילת ביאה עד סוף ביאה, אבל בתחילת חופה לכו"ע די בתנאי בעל פה.

ב' אמוראים החולקים בסברא וב' אמוראים אחריהם חולקים באיזה אופן המחלוקת - יותר יש ליישב דברי ב' אמוראים האחרונים שאינם חולקים, ולומר שב' האמוראים הראשונים חולקים - שבסברא יש לומר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, מאשר ליישב שהאמוראים הראשונים אינם חולקים והאחרונים חולקים אימתי נחלקו הראשונים - שאז נמצא שאחד מהאחרונים אומר שגר.

משנה. נותנים לבתולה שנים עשר חודש משתבעה הבעל לאחר שקידשה להכין תכשיטיה עד שתכנס לחופה, שנאמר 'תשב הנערה אתנו ימים או עשור', ימים היינו שנה כנאמר 'ימים תהיה גאולתו'.

גם לאיש נותנים שנים עשר חודש - להכין צרכי סעודה וחופה. לאלמנה - נותנים שלושים יום, שכבר יש בידה תכשיטים.

דף נ"ז - ע"ב

קטנה יכולה לעכב מלהינשא עד שתגדל, וכן אביה יכול לעכב אפילו אם היא אינה מעכבת, שלמחר תמרוד בבעלה ותבא אליו עד שתגדל, ויצטרך לקנות לה תכשיטים אחרים.

אין פוסקים על הקטנה להשיאה כשהיא קטנה, אבל פוסקים להשיאה לאחר שתגדל, ואין חוששים שמא יכנס בה פחד מעכשיו ותיחלש, ודווקא בלי קידושין, שאין מקדשים אותה עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה.

בוגרת שנתקדשה - לרב הונא נותנים לה רק ל' יום כאלמנה, ופרכוהו מברייתא שבוגרת כבתולה שתבעוה ונותנים לה שנים עשר חודש משעת אירוסין, אך אם שהתה שנים עשר חודש בבגרות ונתקדשה נותנים לה רק ל' יום.

בת ישראל המאורסת לכהן, מן התורה אוכלת בתרומה - שנאמר 'וכהן כי יקנה נפש קנין כספו', וחכמים אסרוה. לעולא - שמא תשקה תרומה לאביה ולאחיה, לרב שמואל בר יהודה - שמא ימצא בה מום וקידושיה בטלים, ונמצא שזרה אכלה תרומה. והחילוקים ביניהם: אם קיבל עליו המומים - אין חשש ביטול קידושין משום מום, ואם מסר האב לשלוחי הבעל או הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל - אין חשש שמא תשקה לאביה ולאחיה.

למשנה ראשונה בת ישראל המאורסת לכהן והגיע זמן הנישואין (י"ב חודש) ולא נישאת אוכלת תרומה - שאין לחוש שמא תשקה לאביה ולאחיה, שמאחר שזן אותה תמיד מוציאה מבית אביה ומייחד לה מקום שלא תפסיד מזונותיו לחלקם לקרוביה, ואין חשש שימצא בה מום - שבודקה קודם לכן ע"י קרוביו.

כהן הנשכר בבית ישראל אין חוששים שיאכיל להם תרומה, כיון שהוא אוכל משלהם.

כהן שקנה עבד מישראל אוכל בתרומה, שאין חשש שימצא בו מום המבטל המקח, שמום חיצוני נראה, ומום פנימי אינו מפריע לו שהרי קנהו למלאכה, ואם נמצא גנב ממון או גנב נפשות אין המקח בטל שסתם עבדים כך הם, וכן אם נמצא שהוא לסטים מזויין או חטא למלכות עד שנגזר עליו שכל המוצא יהרגו אין המקח בטל, שהרי יש לו קול.

כהן המאכיל ארוסתו בת ישראל תרומה - לרבי טרפון נותן לה הכל תרומה, לרבי עקיבא מחצה חולין ומחצה תרומה (יתבאר בדף נ"ח).

היבם אינו מאכיל שומרת יבם בתרומה, שנאמר 'קנין כספו' והיא קנין אחיו, ואפילו השלימה שנים עשר חודש בחיי בעלה ונתחייב במזונותיה בחייו, שמשמת פקע קנין הבעל.

משנה אחרונה אמרו שאין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה, אפילו אם הגיע זמנה של שנים עשר חודש.

כתובות דף נ"ח. יום ו' פרשת שופטים

ו' אלול תשפ"ב

דף נ"ח - ע"א

כהן הנותן תרומה לארוסתו משהגיע הזמן להינשא לפי משנה ראשונה, שלרבי טרפון נותן הכל תרומה ולרבי עקיבא מחצה חולין ומחצה תרומה - היינו בבת כהן לכהן, שבקיאא בשמירת תרומה ולמכרה בימי טומאתה, אבל בת ישראל לכהן שאינה בקיאה בכך - לדברי הכל מחצה חולין ומחצה תרומה.

כהן הנותן לאשתו נשואה מזונות - לרבי טרפון ורבי עקיבא נותן מחצה חולין ומחצה תרומה (ורק בארוסה נחלקו), לרבי יהודה בן בתירא - שתי חלקים תרומה וחלק אחד חולין, לרבי יהודה - נותן תרומה כשיעור שתוכל למכור ולקנות מחצה חולין, לרשב"ג - נותן לה תרומה הרבה כדי שתוכל למכור בזול ולקנות מחצה חולין בלא טורח.

היבם אינו מאכיל שומרת יבם בתרומה, שנאמר 'קנין כספו', והיא קנין אחיו, אבל אחר שכנסה הרי היא כאשתו.

בית דין של אחריהם שאמרו שאין האשה אוכלת בתרומה אף שהגיע הזמן, עד שתכנס לחופה, לעולא - סברו שארוסה אינה אוכלת בתרומה משום שמא תשקה לאביה ואחיה, והם חששו שמא ימצא מום, ולכן אף בהגיע הזמן אסרו. לרב שמואל בר יהודה - משנה ראשונה סברה שארוסה אינה אוכלת שמא ימצא מום ויתבטל המקח, אבל משהגיע זמן בודקה על ידי קרוביו מבחוץ ואין חשש, וב"ד של אחריהם סברו שבדיקת חוץ אינה בדיקה, עד שמתייחד עמה ובודקה בעצמו.

דף נ"ח - ע"ב

אשה האומרת לבעלה איני ניזונת ואיני עושה - לרב הונא בשם רב שומעים לה, שעיקר תקנת חכמים שמעשה ידיה לבעלה הוא לטובתה, שיזון את אשתו, ותמורת המזונות תיקנו שמעשה ידיה שלו שלא תהא לו עליה איבה, ולכן יכולה לומר שאינה רוצה בתקנת חכמים. לריש לקיש - אין שומעים לה, שעיקר התקנה הוא שמעשה ידיה לבעלה, ויכול לכופה לכך.

עשה עמי ואיני זנך - נחלקו אם האדון יכול לומר כך לעבדו הכנעני, אבל לכו"ע אינו יכול לומר כן לעבדו העברי, שנאמר 'כי טוב לו עמך', וכל שכן שאינו יכול לומר כן לאשתו.

משנה. המקדיש מעשה ידי אשתו - לרבי יוחנן הסנדלר הרי הם חולין, שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. לרבי מאיר - הרי זה הקדש, א. שסובר אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. ב. לריש לקיש הסובר שיכול לכופה למעשה ידיה, אפילו אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם, כיון שסובר רבי מאיר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה, נעשה כאומר לה יקדשו ידיך למי שבראם, והידיים הם בעולם.

האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר, אשתחרר, תשתחרר, שימות בעליך, שתמות אחותך, שיחלוץ יבמך - לרבי מאיר מקודשת, שסובר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.